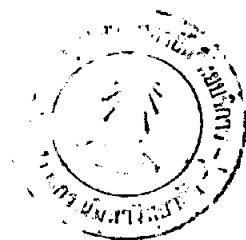

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กทุกคนนับตั้งแต่ปฏิสนธิจะเจริญเติบโตอยู่ในครรภ์ของมารดาได้อย่างปกติโตขึ้น ย่อมต้องอาศัยการบำรุงเลี้ยงจากโลหิตของมารดา ถ้าสภาพของร่างกายจิตใจของมารดาเป็นปกติ เมื่อเด็กเกิดมาก็จะมีลักษณะแข็งแรง สมบูรณ์ และหลังจากนั้นแล้ว พัฒนาการของเด็กจะดำเนินไปได้ด้วยดีนั้นต้องอาศัยการเลี้ยงดูจากมารดา ความต้องการด้านชีววิทยา (Biological Needs) มารดาจะเป็นผู้สนองให้ นับตั้งแต่เรื่องการให้อาหาร เช่น นม น้ำ การดูแลเรื่องการขับถ่าย การระวังรักษาความสะอาด การให้ความอบอุ่น ตลอดจนการโอบกอดสัมผัส การอุ้มชูอวดรัก การพูดคุย โดยมารดาหรือผู้เลี้ยงดูจะพูดคุยกับเด็กและสังเกตอาการกิริยา โดยแปลความหมายจากสีหน้า การร้อง การเคลื่อนไหวของเด็ก ในระยะต่อมาเด็กจะสามารถแสดงปฏิกิริยาตอบสนองเลี้ยงของมารดาได้ ปฏิกิริยาผูกพันของเด็กที่มีต่อบิดามารดา และสมาชิกอื่น ๆ ในสังคม จะเปลี่ยนแปลงไปตามวัยและ พัฒนาการของเด็ก¹

สิ่งสำคัญที่สุดในด้านพัฒนาการของเด็กนั้นอยู่ที่พันธูกรรมและสิ่งแวดล้อม พันธูกรรมมีส่วนในการกำหนดขอบข่ายของพัฒนาการของแต่ละบุคคล เช่น ถ้าเด็กเกิดมาตาบอดมาแต่กำเนิด ความสามารถในการพัฒนาย่อมมีขีดจำกัด เนื่องจากสภาพทางด้านร่างกายของตน เป็นต้น

¹ พยอม อิงศตานุวัฒน์, "ปฏิกิริยาผูกพันระหว่างเด็กกับสมาชิกในสังคม", จิตวิทยาพัฒนาการ, (กรุงเทพฯ : ไทยการพิมพ์, 2519), หน้า 28.

ส่วนในด้านสิ่งแวดล้อมนั้นก็มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กเช่นกัน จะเห็นได้จากเด็ก
 อนุบาลที่ถูกเลี้ยงดูที่โรงพยาบาล ซึ่งขาดพ่อแม่เลี้ยงดูใหญ่ ความรักความใกล้ชิดอบอุ่น ๆ
 เด็กจะมีความว้าวเหว ร้องไห้กวน และไม่แจ่มใสสำเร็จ ซึ่งผิดกับเด็กที่บิดามารดาให้
 ความรักความอบอุ่น รวมทั้งวิถีการของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสมาชิกใน
 ครอบครัว ความรัก ความอบอุ่น เด็กจะได้รับมากกว่า เด็กประเภทนี้ย่อมมีพัฒนาการ
 ทางร่างกายและจิตใจดีกว่า เนื่องจากบิดามารดาเป็นผู้ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดู ถ่ายทอด
 อรรถทางดานวัฒนธรรมประเพณีให้แก่เด็ก เพื่อเด็กจะได้เรียนรู้ระเบียบของสังคม
 บุตรหลานของแต่ละครอบครัว เปรียบเสมือนทรัพยากรส่วนหนึ่งของชาติ ซึ่งเขาเหล่านั้น
 จะมีคุณประโยชน์ต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศชาติเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับ
 การที่บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลอื่น ๆ ในสังคมจะมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติ
 ต่อเขาอย่างไร ในวัยเด็ก การที่เด็กจะเจริญเติบโตมากขึ้นเพียงใด มีบุคลิกภาพ
 ใด ๆ จะขึ้นอยู่กับพันธุกรรมที่ได้รับจากบิดามารดาตั้งแต่อุtero และขึ้นอยู่กับการ
 อบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาและผู้ที่อยู่ใกล้ชิด การให้อาหาร พัฒนาการทางดาน
 ร่างกายและดานจิตใจของเด็ก ความเอาใจใส่อย่างเพียงพอจะทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น
 มั่นคง และปลอดภัย การอบรมสั่งสอนที่ให้กับเด็กเมื่อถึงวัยที่เด็กต้องเข้าโรงเรียน
 และสังคมอื่น ๆ นอกบ้าน จะช่วยพัฒนาให้เด็กได้รู้จักปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่
 ได้ง่ายขึ้น เด็กจะทำได้ดีหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับแบบอย่างที่ครอบครัวสร้างให้เขาก่อนหน้า
 นั้น เด็กจะเข้าใจพฤติกรรมที่ผู้อื่นแสดงต่อเขาไปไหนมาไหนดีแล้วอย่างไร ก็สุดแต่พวก
 ครอบครัวจะช่วยตีความหมายของพฤติกรรมของผู้อื่น ๆ ให้เขาเข้าใจว่าเป็นอย่างไร
 ตลอดจนการที่บิดามารดาจะฝึกอบรมเด็กให้มีพัฒนาการดานนิสัย วินัย หรือพฤติกรรม
 แสดงออกที่ดีได้เพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับบิดามารดาที่มีความเข้าใจในความหมายของระเบียบ
 วินัยและรู้จักใช้ให้ถูกต้องเพียงไร เมื่อจะอบรมเด็ก จะหนักขึ้นตอนของชีวิตตั้งแต่อายุใน
 ครรภจนกระทั่งเกิดและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ วัยเด็กจะเป็นวัยที่สำคัญที่สุด เพียงช่วงเวลา
 ควรจะได้รับการเอาใจใส่ การอบรมสั่งสอน เลี้ยงดูให้ถูกต้อง เพื่อให้เจริญเติบโตและ
 มีพัฒนาการในดานสุขภาพอนามัย สังคม ภาษา บุคลิกภาพ วารมณ ประสาท
 และจิตใจ ให้เจริญพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองหลวงและตามหัวเมืองต่าง ๆ เกือบทั่วประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และยิ่งมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจมากขึ้นเพียงไร การเปลี่ยนแปลงทางสังคมก็ยิ่งมีมากขึ้นเพียงนั้น คือมีอัตราคนเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ค่าครองชีพก็สูงขึ้น ทำให้แต่ละครอบครัวจำเป็นต้องใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ทำให้บิดามารดาและสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวต้องช่วยกันหารายได้มาเลี้ยงชีพ บิดามารดาต้องออกทำงานนอกบ้าน จึงทำให้ไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเองเท่าที่ควร จึงต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการอบรมเลี้ยงดูให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ คือทางบ้านจะจ้างพี่เลี้ยงหรือให้ญาติพี่น้องมาดูแลแทน หรือนำไปฝากเลี้ยง ณ สถานที่เลี้ยงดูเด็ก เมื่อเด็กเติบโตก็จะมีบุคลิกภาพตามวิถีทางดำเนินชีวิตที่บิดามารดาหรือบุคคลอื่นที่มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูได้ปลูกฝังมา แม้ว่าในบางกรณีที่บิดามารดาไม่ค่อยจะมีเวลาเลี้ยงดูเด็ก แต่ปัจจุบันก็เป็นที่ทราบกันดีว่า ในการเลี้ยงดูเด็กนั้นมีองค์ประกอบ 5 อย่าง ที่มีผลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของเด็ก คือ¹ ความรักของบิดามารดา การเลี้ยงดูของบิดามารดา จินัยของบิดามารดา ความรักใคร่ปรองดองระหว่างบิดามารดา และประการสุดท้ายที่สำคัญคือวิธีการอบรมสั่งสอนของบิดามารดา ฉะนั้นถึงแม้ว่าบิดามารดาจะมีเวลาน้อยแต่ก็ไม่ควรละเลย ควรมีเวลาให้บุตรให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

โรงเรียนก็เป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่มีความสำคัญต่อเด็กไม่น้อยไปกว่าครอบครัว โดยเฉพาะโรงเรียนในระดับประถมศึกษาที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก เพราะเด็กทุกคนต้องเข้าโรงเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ โดยวัตถุประสงค์ของโรงเรียนก็มีจุดมุ่งหมายที่จะถ่ายทอดความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็ก ตลอดจนในให้การอบรมเพื่อให้เด็กนักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและของ

¹ Arthur T. Jersild, Child Psychology, (New York : Prentice-Hall Inc., 1967), p.575.

สังคม โรงเรียนจึงเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่รับหน้าที่ต่อจากครอบครัว และร่วมมือกับครอบครัวในการปลูกฝังสิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์ต่อชีวิตเด็กที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว เด็กทุกคนจะได้รับการปฏิบัติจากโรงเรียน และมีสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่คล้ายคลึงกัน ถ้าทางโรงเรียนหรือทางครอบครัวปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันด้วยดีแล้ว อาจมีผลทำให้เด็กมีปัญหาได้ บ้านและโรงเรียนจึงมีความสำคัญและสัมพันธ์กันอย่างยิ่งในแง่ซึ่งจะมีผลต่อเด็กและพฤติกรรมของเขา เด็กที่มีสภาพทางครอบครัวต่างกัน มาอยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมเดียวกันและเกิดปัญหา ปัญหาหนึ่งอาจสืบเนื่องมาจากทางบ้านก็ได้ แต่ถ้าโรงเรียนเป็นสาเหตุทำให้เด็กมีปัญหา เด็กอาจเข้ามาแสดงต่อครอบครัว ครอบครัวที่เข้าใจเด็กและรู้อถึงสาเหตุของปัญหาก็จะช่วยขจัดปัญหาให้แก่เด็ก โดยร่วมมือกับโรงเรียน ในทำนองเดียวกันถ้าครอบครัวเป็นสาเหตุทำให้เด็กมีปัญหา โรงเรียนก็อาจจะต้องช่วยกันแก้ปัญหาาร่วมกันกับทางบ้าน¹

เกี่ยวกับเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กนี้ ivo² ได้มีการวิจัย² เปรียบเทียบลักษณะครอบครัวเด็กกระทำผิดและไม่กระทำผิดในต่างประเทศในระยะเวลาหลัง ๆ นี้ แสดงผลสอดคล้องกันว่าการขาดความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กส่วนมากมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดกฎหมาย เด็กกระทำผิดส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีความบกพร่องทางด้านการอบรมเลี้ยงดู และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว เช่น บิดามารดาไม่รักใคร่ปรองดองกันกับบุตร และบุตรกับบุตรไม่สามัคคีกัน

¹ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, แบบเรียนสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย, (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2506), หน้า 8.

² Ivy Bennett, Delinquent and Neurotic Children, (London : Tavistock Publication, 1960), pp.155-168.

จากความเป็นมาและความสำคัญของการอบรมหมึ้อย่างกล่าวข้างต้นนี้ทำให้เห็นได้ว่าผู้ปกครองที่ดี ครูและนักสังคมสงเคราะห์ อยู่ในฐานะที่เป็นผู้ดูแลความประพฤติของเด็ก ให้การศึกษอบรมและแก้ไขปัญหการเรียน ปัญหาความประพฤติ ตลอดจนปลูกฝังบุคลิกภาพที่ดีงามให้แก่เด็ก จึงจำเป็นต้องศึกษาและเข้าใจเด็ก โดยเฉพาะแต่ตัวเด็กเป็นรายบุคคลเท่านั้น แต่จะต้องศึกษาและเข้าใจตลอดไปจนถึงพื้นฐานของเด็ก และกระบวนการอบรมหมึ้อย่างที่แต่ละสถาบันให้แก่เด็กด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการฝึกอบรมหมึ้อย่างของเด็กที่มีปัญหา กับเด็กที่ไม่มีปัญหาซึ่งอยู่กับครอบครัว
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการฝึกอบรมหมึ้อย่างของเด็กที่มีปัญหาซึ่งอยู่กับครอบครัว กับเด็กที่มีปัญหาซึ่งอยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวิธีการแก้ไขปัญห ซึ่งครอบครัวใช้กับเด็ก กับวิธีการแก้ไขปัญหซึ่งสถานสงเคราะห์ใช้กับเด็ก
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการฝึกอบรมแบบเข้มงวดกับแบบตามใจ ว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการของเด็กอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ในครอบครัวปกติ เด็กที่มีปัญหาจะได้รับการฝึกอบรมหมึ้อย่างแตกต่างไปจากเด็กที่ไม่มีปัญหา
2. กระบวนการฝึกอบรมหมึ้อย่างสำหรับเด็กมีปัญหาที่อยู่กับครอบครัว โดยตลอดจะเหมือนกับกระบวนการฝึกอบรมหมึ้อย่างสำหรับเด็กมีปัญหาที่ระยะแรกอยู่กับครอบครัวแต่ระยะหลังมาอยู่ในสถานสงเคราะห์
3. กระบวนการฝึกอบรมหมึ้อย่างสำหรับเด็กไม่มีปัญหาที่อยู่กับครอบครัว โดยตลอดจะไม่เหมือนกับกระบวนการฝึกอบรมหมึ้อย่างเด็กมีปัญหาที่ระยะแรกอยู่กับครอบครัวแต่ระยะหลังมาอยู่ในสถานสงเคราะห์

4. วิธีการแก้ไข้ปัญหาของบิดามารดาในครอบครัวของเด็กที่มีปัญหาไม่ต่างไปจากวิธีการที่เจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์ใช้

5. กระบวนการฝึกอบรมมีลัษณะแบบเข้มงวดกับแบบตามใจจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในชั้นพัฒนาการของเด็กต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

1.1 เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนและความประพฤติ กับเด็กที่ไม่มีปัญหาทางการเรียนและความประพฤติ ในชั้นประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาที่ 4-6 สังกัดกรุงเทพมหานคร และกรมประชาสงเคราะห์

1.2 บิดาและมารดาหรือผู้ปกครองของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนและความประพฤติ กับเด็กที่ไม่มีปัญหาทางการเรียนและความประพฤติ

1.3 ครูในระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาล กรุงเทพมหานคร และครูของเด็กนักเรียนในสถานสงเคราะห์ และครูเป็นผู้เลือกตัวอย่างประชากรที่เป็นเด็กมีปัญหากทางการเรียนและความประพฤติ กับเด็กไม่มีปัญหากทางการเรียนและความประพฤติ ตามเกณฑ์¹

ข้อจำกัดของการวิจัย

ตัวอย่างประชากรมีข้อจำกัดหลายอย่าง คือ

1. เด็กนักเรียนบางคนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ทั้ง 2 แห่ง คือที่บ้านราชวิถี และที่บ้านปากเกร็ด ซึ่งเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาที่ 4 และประถมศึกษาที่ 6 เป็นเด็กที่ถูกส่ง

¹ดูภาคผนวก หน้า 142.

มาจากต่างจังหวัด จึงเป็นการยากลำบากต่อการเก็บข้อมูล ในการติดต่อสัมภาษณ์กับ
 ผู้ปกครองทางบ้าน การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผู้ตอบไม่ได้ตามอาารไม่เข้าใจคำถาม
 ที่เท่าที่ควร ข้อมูลที่รวบรวมมาทำการวิเคราะห์จึงเกิดจากแบบสอบถามที่ส่งมายุ่งเท่านั้น

2. เด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์แต่ละคนถูกฝังเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์
 ในระยะเวลาไม่เท่ากัน แต่ผู้วิจัยถือว่าเด็กเหล่านั้นได้รับการฝึกอบรมเลี้ยงดูจากเจ้า
 หน้าที่ในสถานสงเคราะห์ โดยวิธีการอย่างเดียวกัน

กำจำกัดความ

Socialization การอบรมให้รู้ระเบียบของสังคมตามความหมายของ
 สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาที่ เกอทรูด เจเกอ เซลซมิก¹ (Gertrude Jaeger
 Selzmick) อธิบายว่า การอบรมให้รู้ระเบียบของสังคมก็คือกระบวนการที่จะรับเอา
 สมาชิกใหม่เข้าสู่ระบบวิถีความเป็นอยู่ที่จัดระเบียบไว้แล้ว และวิถีของระเบียบประเพณี
 วัฒนธรรม (Socialization is the process of fitting new individuals into an
 organized way of life and an established cultural tradition)

สุภัตรา สุภาพ² ได้สรุปว่า การอบรมสั่งสอนให้รู้ระเบียบของสังคม เป็น
 การถ่ายทอดวัฒนธรรมและเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพ

¹ Selzmick, Gertrude Jaeger, Socialization in Leonard Brown and
 Phillip Selzmick, Sociology : A Text with Adaptes Reading, (New York :
 Harper and Row Publisher, 1973), p.

² สุภัตรา สุภาพ, "การอบรมให้รู้ระเบียบของสังคม", ใน สังคมวิทยา,
 (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2514), หน้า 25.

ความหมายของคำเฉพาะในการศึกษาครั้งนี้

1. การฝึกรวมมนุษย์ (Socialization Process) หมายถึง การอบรมสั่งสอนของบิดามารดา ครู ในด้าน :

1.1 การอบรมสั่งสอนด้านศีลธรรมจรรยา (Moral Training) หมายถึง การอบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นคนดีมีศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ให้ทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรมจรรยา รู้จักใช้กิริยาวาจาสุภาพอ่อนโยนต่อทุก ๆ คน มีมารยาทในการรับประทานอาหาร การเดิน การเคารพต่อสิทธิของผู้อื่นตามมาตรฐานของสังคม

1.2 ด้านการสังคม (Social Training) ได้แก่ การฝึกรวมให้เด็กรู้จักการเล่น การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง และบุคคลอื่น

1.3 ด้านสุขนิสัย (Personal Hygiene) ได้แก่ การฝึกรวมสั่งสอนเด็กให้รู้จักการรักษาความสะอาดอวัยวะที่สำคัญ ๆ ของร่างกาย เช่น ปาก ฟัน ฝ่ามือ เล็บ การรับประทานอาหาร การขับถ่าย การนอน การรักษาความสะอาดของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของใช้

1.4 ด้านการศึกษา (Educational Training) ได้แก่ การอบรมสั่งสอนเด็กในด้านการศึกษา (Educational Training) เป็นต้นว่า การสอนให้คัดเขียน อ่าน ทำเลข ท่องสูตรคูณ หรือให้การส่งเสริมให้เด็กได้เขาเรียนและจัดหาเครื่องเรียนให้

1.5 การฝึกความเป็นอิสระ (Independent Training) หมายถึง การอบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นที่พึ่งของตนเอง เป็นอิสระ สามารถทำสิ่งใดได้โดยไม่ต้องพึ่งผู้อื่น สามารถเป็นผู้นำ และสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง และช่วยตนเองได้

1.6 การฝึกด้านความสัมฤทธิ์ผล (Achievement Training) หมายถึง การอบรมสั่งสอน บุตรให้เป็นผู้ที่ต้องทำกิจกรรมทุกอย่างให้ได้รับความสำเร็จ มีกานิยมในด้านความสำเร็จ กล้าและชอบในการแข่งขัน ต่อสู้ สามารถทำงานให้มีมาตรฐานสูง

1.7 การเข้มงวด หมายถึง วิธีการที่ครูและปกครองใช้ในการฝึกรวมมนุษย์เด็กให้รู้จักสิ่งที่ดีและไม่ควรปฏิบัติ โดยอาจใช้การควบคุมที่ก่อให้เกิดความสับสนใจแก่เด็ก ได้แก่ การให้รางวัลด้วยคำพูดหรือสิ่งของเมื่อกระทำดี หรืออาจใช้การลงโทษทางร่างกายหรือยกเลิกสิทธิบางอย่างเมื่อทำไม่ได้ การเข้มงวดนี้จะรวมไปถึงครอบครัวที่มีการปกครอง

แบบอัตโนมัติโดยดุษ คือ ลักษณะที่บิดามารดาตั้งกฎเกณฑ์ในการกระทำของเด็กแทบทุกชนิด เช่น เด็กจะต้องพยายามรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด การฝ่าฝืนกฎระเบียบว่าเป็นความผิดที่รุนแรง และบิดามารดาอาจแสดงอารมณ์ดุร้าย หงุดหงิด โมโหง่าย ชอบลงโทษเด็กเสมอ และไม่เอาใจใส่ ไม่ตามใจเด็ก เป็นต้น

1.8 การไม่เข้มงวด หมายถึง วิธีการที่ครูและผู้ปกครองใช้ในการฝึกอบรมเด็ก โดยใช้วิธีโอนอ่อนผ่อนตาม และทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น และจะหมายความรวมถึงครอบครัวที่มีการปกครองเด็กแบบไม่มีกฎเกณฑ์ ไม่มีการตั้งข้อบังคับใด ๆ กับเด็กเลย เด็กสามารถทำทุกสิ่งได้ตามความปรารถนา โดยที่ครูและผู้ปกครองอาจแสดงความใจดี เอาใจใส่ ตามใจ เยือกเย็น ไม่โมโหง่าย และไม่นิยมการลงโทษเด็ก

1.9 การให้รางวัลและการลงโทษ (Reward and Punishment) หมายถึง การให้คำชมเชย คำสัญญา และสิทธิ เป็นรางวัล และการตัดสิทธิ์บางอย่าง การเขียนตี เป็นการลงโทษ เพื่อความสัมฤทธิ์ผลด้านการศึกษาและด้านความประพฤติของบุตร

2. เด็กมีปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติ ได้แก่เด็กที่หนีเรียน ไม่ยอมเข้าเรียน และที่ขาดเรียนบ่อย ๆ โดยไม่เจ็บป่วย และเด็กที่ล่อตลกเพราะเหตุดังกล่าว เด็กที่มาโรงเรียนสายเกือบทุกวัน เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เด็กที่ทำความเดือดร้อนแก่ครู เพื่อนนักเรียน เด็กที่ฝ่าฝืนระเบียบวินัย และข้อบังคับของโรงเรียน เช่น สูบบุหรี่ เล่นการพนัน ลักขโมย และฝ่าฝืนคำสั่งครู แต่งกายไม่เรียบร้อย ไม่สนใจในการรักษาความสะอาดของร่างกาย

3. เด็กที่ไม่มีปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติ ได้แก่เด็กที่ไม่หนีเรียน เด็กที่ไม่ขาดเรียนทุก ๆ สัปดาห์ เด็กที่ไม่มาโรงเรียนสายเป็นประจำ เด็กที่ไม่ล่อตลก ขำขัน เด็กที่ช่วยเหลือครูและเพื่อนนักเรียน เด็กที่ไม่มั่วพฤติกรรมก้าวร้าว เด็กที่ไม่ฝ่าฝืนระเบียบวินัยของโรงเรียน แต่งกายเรียบร้อย ไม่มีปัญหาความประพฤติด้านสุขนิสัย

4. ครู หมายถึงครูในระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเทศบาลในเขตกรุงเทพมหานคร และครูในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี และสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด

5. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดามารดาหรือผู้ปกครองซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้การอบรมสั่งสอนเด็ก
6. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายสังกัดกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมประชาสัมพันธ์
7. สถานสงเคราะห์เด็กป่วยเด็กหญิง หมายถึงสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด และสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี
8. เด็กที่มีพัฒนาการด้านจิตใจได้ดี หมายถึง เด็กที่มีความสุขร่าเริงแจ่มใส มีความกระตือรือร้น มีความกล้าในสิ่งที่ควรกล้า แสดงความคิดเห็น ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ยุติธรรม มีอารมณ์ขัน มีความเยือกเย็น เชื่อมั่นในตนเอง มีความรักและปรารถนาดีต่อบุคคลอื่น รู้จักรับผิดชอบ ปราศจากความเครียด ความกดดันทางจิตใจ
9. เด็กที่มีพัฒนาการทางสังคมได้ดี หมายถึงเด็กที่สามารถปรับตัวเองเข้ากับเพื่อนฝูงได้ ไม่ก้าวร้าวรุนแรง ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ๆ มีความเป็นผู้นำ มีความสนใจและสามารถในการเล่นเกมส์หรือกีฬาได้ตามถนัด สามารถประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของสังคมได้เหมาะสมกับวัย
10. ครอบครัวปกติ หมายถึงครอบครัวที่ประกอบด้วยบิดามารดาและบุตร ซึ่งบิดามารดามีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และทำมาหาเลี้ยงครอบครัว โดยความซื่อสัตย์สุจริต

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย